

**You have downloaded a document from
RE-BUS
repository of the University of Silesia in Katowice**

Title: Dostępność polskich czasopism naukowych w sieci

Author: Aneta Drabek

Citation style: Drabek Aneta. (2015). Dostępność polskich czasopism naukowych w sieci. "Nowa Biblioteka" (Nr 1 (2015), s. 47-56).

Uznanie autorstwa - Użycie niekomercyjne - Bez utworów zależnych Polska - Licencja ta zezwala na rozpowszechnianie, przedstawianie i wykonywanie utworu jedynie w celach niekomercyjnych oraz pod warunkiem zachowania go w oryginalnej postaci (nie tworzenia utworów zależnych).

UNIwersYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Biblioteka
Uniwersytetu Śląskiego

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

Aneta Drabek

Biblioteka Uniwersytetu Śląskiego
e-mail: aneta.drabek@ciniba.edu.pl

DOSTĘPNOŚĆ POLSKICH CZASOPISM NAUKOWYCH W SIECI

ABSTRAKT:

Celem artykułu jest przegląd polskich czasopism naukowych pod kątem udostępniania w sieci pełnych tekstów. Badaniu poddano 1400 czasopism, których artykuły w otwartym dostępie można znaleźć w Internecie. Pod uwagę wzięto zarówno strony domowe czasopism, biblioteki cyfrowe, otwarte repozytoria, bazy danych oraz platformy wydawców. Przeprowadzona analiza wskazała, że coraz więcej redakcji decyduje się na uwolnienie treści i darmowy dostęp.

SŁOWA KLUCZOWE:

Biblioteka cyfrowa. Czasopisma elektroniczne. Otwarty dostęp. Otwarte repozytorium.

Powszechny dostęp do naukowych tekstów w Internecie stał się faktem. To w tym miejscu użytkownicy zaczynają (a niektórzy nawet i kończą) poszukiwania literatury do własnej pracy. I często wydaje się to być w pełni uzasadnione, zważywszy na to, że w niektórych dziedzinach większość tekstów pojawia się w wersji elektronicznej wyprzedzając często ich papierowy odpowiednik o kilka, a nawet kilkanaście miesięcy. Bazy pełnotekstowe, strony WWW czasopism, biblioteki cyfrowe, repozytoria, strony wydawców, strony instytucji naukowych, portale dla naukowców, to najbardziej znane miejsca w sieci, gdzie można znaleźć publikacje. Część z nich jest płatna, ale wiele z tych serwisów oferuje treści bez większych utrudnień. Działania zmierzające do „uwolnienia”

prac wspierane są nie tylko przez samych użytkowników, ale także przez instytucje finansujące je, zgodnie z zasadą racjonalnego i gospodarnego wydatkowania publicznych środków. Wydawcy dostrzegali, że warto zamieszczać w sieci publikowane materiały, bo w ten sposób zwiększa się prawdopodobieństwo sięgnięcia po dany tekst, a w dalszej perspektywie może i zacytowania. A cytowania są najbardziej „namacalnym” dowodem wykorzystania publikacji i przekładają się na tak pożądane przez wszystkich punkty w ocenie działalności naukowej i ewentualne dotacje.

W oferowaniu pełnego tekstu online najdalej poszły czasopisma naukowe udostępniając artykuły (często jednocześnie) na kilka różnych sposobów: poprzez własną stronę WWW, bazę danych, repozytorium itp. W Polsce dodatkową zachętą do cyfrowego publikowania jest możliwość otrzymania przez czasopismo 0,5 lub 1 punktu (w zależności od reprezentowanego obszaru badawczego) za wersję online¹. Jest to jedno z ważnych kryteriów oceny czasopisma. Po jego wprowadzeniu w 2012 r. [2] można było zaobserwować znaczny wzrost liczby periodyków dostępnych w sieci.

Celem niniejszego artykułu jest analiza dostępności w Internecie pełnych tekstów artykułów opublikowanych w polskich punktowanych czasopismach naukowych. Wzięto pod uwagę tytuły ogłoszone w *Wykazie czasopism punktowanych z 17 grudnia 2013 roku (Część A, B i C)* [3]².

W obszarze zainteresowań znalazł się tylko otwarty dostęp bez konieczności opłat, dodatkowego logowania, wykupionej prenumeraty, czy subskrypcji pełnotekstowej bazy danych itp. Celowo nie pada tutaj określenie Open Access, ponieważ zgodnie z definicją Open Access to nie tylko dostęp do tekstu, ale także odpowiednie licencje prawne, które warunkują korzystanie z danej publikacji. W przypadku braku takich uregulowań i wyraźnej deklaracji złożonej przez redakcję, obowiązuje *copyright*, czyli wszelkie prawa zastrzeżone. Jednakże zauważyć można wzrost świadomości w tym zakresie. Coraz więcej redakcji reguluje tę kwestię przechodząc do pełnej formy Open Access [5, s. 26-27]. W niniejszej analizie wzięto pod uwagę te czasopisma, które publikują teksty bez technicznych ograniczeń i bez opłat. Pominęto wydawnictwa udostępniające tylko wybrane artykuły.

Dane o czasopismach i stronach WWW pochodzą z bazy *Arianta – Naukowe i Branżowe Polskie Czasopisma Elektroniczne* [6], w której znaleźć można najpełniejsze informacje o polskich e-periodykach. Analizą objęto nie tylko „oficjalne” strony WWW, ale także biblioteki cyfrowe, repozytoria oraz otwarte bazy danych, w których znaleźć można teksty. Za

¹ „Wersja on-line oznacza, że wszystkie bieżące artykuły naukowe dostępne są w wersji internetowej czasopisma naukowego” [1].

² Tuż po skończeniu tego tekstu dotarłam do publikacji *Otwarta nauka w Polsce 2014. Diagnoza*, w której autorzy także przeanalizowali kwestię dostępu do elektronicznych wersji artykułów [4]. Obie analizy powstawały w podobnym czasie. Mam nadzieję, że niniejszy tekst będzie uzupełnieniem Diagnozy.

wyborem takiego źródła danych przemawia jego kompletność oraz aktualność. Najbardziej znana baza otwartych czasopism – *DOAJ Directory of Open Access Journals* – wymienia tylko 162 tytuły polskich wydawnictw ciągłych³ [7], natomiast międzynarodowa baza ISSN obejmuje tylko te tytuły, których redakcje zgłosiły się do Biblioteki Narodowej o nadanie identyfikatora eISSN. W dodatku dane w tej bazie nie są uaktualniane i wiele adresów już dawno wygasło.

Podobne badanie, przeprowadzone w 2009 r. [8], dało wynik 954 czasopism, które udostępniały pełne teksty. Jednak wówczas po uwagę wzięto czasopisma naukowe i branżowe nie tylko wydawane na bieżąco, ale również wydawnictwa zamknięte. Od tego czasu da się zauważyć ilościowy i jakościowy skok w tym zakresie. Mamy do czynienia z coraz większą liczbą czasopism online. Wiele redakcji skanuje i udostępnia własne numery archiwalne, a przygotowane pliki są często poddawane starannej korekcie graficznej i spełniają wysokie standardy techniczne. W ten sposób starsze teksty mają szansę na „drugie życie”, czyli ponowne wykorzystanie przez zainteresowane osoby. Prezentowany artykuł pozwoli na określenie skali zjawiska dostępności naukowych artykułów. Badania przeprowadzono w dniach 25-27 września 2014 r.

Najnowszy komunikat zawierający wykaz czasopism punktowanych podaje 17 689 tytułów wydawnictw ciągłych, z tego 2 087 to czasopisma polskie. *Arianta* rejestruje 2 047 tytułów spośród wszystkich punktowanych w 2013 r. wydawnictw. Pozostałe czterdzieści albo nie mają swojej strony WWW, albo nie udostępniają w sieci nawet spisów treści, co jest warunkiem rejestracji w bazie. Rekord w *Ariancie* zawiera nie tylko link do strony domowej, ale również odnośniki do repozytoriów, bibliotek cyfrowych i baz danych, które zamieszczają bez opłat pełne teksty.

W analizie wzięto pod uwagę te czasopisma, które opublikowały w sieci co najmniej jeden pełny rocznik. Pominięto wydawnictwa prezentujące jedynie wybrane artykuły.

Wszystkie powyższe warunki spełnia 67% (1 400) polskich punktowanych periodyków. Czasopisma te ze względu na stopień dostępności pełnych tekstów można podzielić na kilka grup:

- tytuły z pełnymi archiwami od pierwszego numeru na bieżąco;
- tytuły z pełnymi archiwami, ale z zastosowanym embargiem na numery z ostatnich czterech lat;
- tytuły z archiwami od wybranego roku (późniejszego niż pierwszy rok ukazania się czasopisma);
- tytuły z dostępem do wybranego zakresu roczników (bez numerów bieżących);

---

³ Dane z 23 września 2014 r.

- tytuły z dostępem do wybranego zakresu roczników oraz do numerów najnowszych;
- tytuły z dostępem do najstarszych archiwalnych roczników (wydanych do 1952 r.);
- tytuły z udostępnionymi pojedynczymi rocznikami.

Najliczniejszą grupę (44% – 622 tytułów) stanowią czasopisma, które zamieszczają w sieci pełne wersje swych artykułów od wybranego roku. Są to zazwyczaj te tytuły, które rozpoczęły swoje „cyfrowe życie” w ostatnich jedenastu latach (2003-2013), ale w grupie tej znalazły się także wydawnictwa znacznie starsze, które są w trakcie skanowania i przygotowywania wersji elektronicznej tomów do tej pory dostępnych jedynie w formie tradycyjnej. Warto zwrócić uwagę, że aż pięćdziesiąt dwa tytuły z tego zbioru to czasopisma z wyliczonym za 2013 r. wskaźnikiem Impact Factor (IF), a dwadzieścia cztery kolejne znaleźć można na liście ERIH (*The European Reference Index for the Humanities*).

W grupie tej na uwagę zasługują czasopisma z największymi archiwami: „Geological Quarterly” (ukazuje się od 1957 r., pełne teksty dostępne od 1963 r.), „Annales Academiae Medicae Stetinensis” (odpowiednio: 1951/1969), „Annales Mathematicae Silesianae” (1969/1973), „Bulletin of the Section of Logic” (1972/1976), „Acta Biochimica Polonica” (1954/1977), „Central European Journal of Urology” (1951/1978); „Journal of Theoretical and Applied Mechanics” (1963/1979), „Acta Agrobotanica” (1953/1980), „Glottodidactica” (1966/1983). Czytelnicy 260 tytułów mają dostęp do najnowszej literatury i mogą korzystać z co najmniej ośmioletnich archiwów. Po przeliczeniu ich na roczniki daje to dostęp do 1/3 wszystkich opublikowanych w nich artykułów.

Coraz więcej czasopism udostępnia pełen zasób w Internecie. Wśród polskich czasopism naukowych znaleźć można 332 takie tytuły, co stanowi blisko 24% badanej próby. Wśród nich są, podobnie jak w grupie powyżej, czasopisma nowe, które zaczęły się ukazywać w ostatnim czasie (ok. połowa z nich w latach 2007-2012), ale także tytuły z tradycją blisko stuletnią, takie jak: „Przegląd Geograficzny” (od 1918 r.), „Annales Societatis Geologorum Poloniae” (1923), czy „Acta Neurobiologiae Experimentalis” (1928). Kolejne trzydzieści osiem tytułów daje możliwość sięgnięcia do archiwów co najmniej dwudziestoletnich. Każde z czasopism w tej grupie udostępnia średnio dwanaście roczników. Mamy tutaj także najlepsze polskie periodyki: dziewiętnaście ze wskaźnikiem Impact Factor i trzy z listy ERIH.

Kolejny zestaw to 247 (ponad 17%) tytułów, do których mamy wgląd tylko częściowo (bez bieżących tomów). W przypadku wielu z nich jest to po kilkadziesiąt roczników, jak choćby zeskanowany i umieszczony w *Małopolskiej Bibliotece Cyfrowej* „Rocznik Krakowski” (dostępny za

lata: 1898-1990 oraz 2011-2012) oraz „Język Polski” (1920-2008) czy też prezentowane w *The Polish Digital Mathematics Library*: „Fundamenta Mathematicae” (1920-2006), „Studia Mathematica” (1929-2006) i „Acta Arithmetica” (1935-2006). Średnia liczba roczników wynosi jedenaście i pół. W zbiorze tym znalazło się dwadzieścia siedem czasopism z IF oraz dwadzieścia osiem humanistycznych wyróżnionych w ERIH.

Czwarta wyodrębniona grupa obejmuje te wydawnictwa ciągłe, które udostępniają część starszych roczników (często nawet przedwojennych), oraz tomy bieżące. Z reguły te archiwalne numery można pobrać z bibliotek cyfrowych, natomiast najnowsze znajdują się na stronie domowej periodyku. Znalazło się ich niespełna trzy i pół procenta, czyli czterdzieści siedem tytułów. Jednakże te archiwa są na tyle „głębokie”, że każde z czasopism daje dostęp średnio do ponad siedemnastu roczników. Warto wymienić największe z nich: „Kosmos” (siedemdziesiąt sześć roczników), „Polish Journal of Entomology” (czterdzieści siedem) oraz „Studia Anglica Posnaniensia” (czterdzieści dwa).

W piątym zbiorze znalazły się najstarsze polskie czasopisma. Wiele z nich zaczęło się ukazywać jeszcze w XIX lub na początku XX w. Dzięki staraniom redakcji lub bibliotekarzy przygotowane zostały wersje cyfrowe tych pierwszych tomów wydanych do 1952 r., a następnie udostępniono je szerokiej publiczności. Warto wśród nich wymienić: „Kwartalnik Historyczny” (1887-1952), „Commentationes Mathematicae” (1888-1952), „Eos. Commentarii Societatis Philologiae Polonorum” (1894-1939), „Lud” (1895-1937), „Pamiętnik Literacki” (1902-1938). Przedstawiciele nauk humanistycznych z pewnością doceniają tę inicjatywę, tym bardziej że w odróżnieniu od nauk ścisłych, których treści szybko się dezaktualizują, publikacje te są wciąż wykorzystywane i cytowane. Grupa ta obejmuje osiemnaście tytułów, co stanowi niewiele ponad jeden procent, ale każdy z nich to średnio dwadzieścia cztery dostępne roczniki.

I wreszcie w ostatnim zestawie znalazło się jedenaście czasopism, które udostępniają od jednego do czterech roczników, często nawet nie są to kolejne tomy. Być może redakcje tych czasopism dopiero sondują możliwości sieci i rozważają potencjalne korzyści wynikające z umieszczenia w niej pełnych tekstów.

Wśród czasopism udostępniających pełne teksty w Internecie znaleźć można reprezentantów wszystkich dziedzin. Nawet te dziedziny, które stosunkowo późno zaczęły swój „sieciowy byt”, czyli z zakresu nauk humanistycznych, coraz częściej do spisów treści zaczynają dołączać pełne teksty. Mowa tu zwłaszcza o filologii, teologii i religioznawstwie oraz sztuce. Wciąż najwięcej mamy pełnotekstowych periodyków z medycyny i nauk ścisłych, ale nie jest to już tak miażdżąca przewaga, jak jeszcze dziesięć lat temu. Znaczący wzrost zauważyć można w odniesieniu do takich dyscyplin, jak: filozofia, ekonomia, prawo, pedagogika, nauki o za-

rzządzaniu, językoznawstwo oraz historia. Najgłębiej sięgające archiwa mają historia oraz nauki matematyczno-przyrodnicze – średnio szesnaście opublikowanych pełnych roczników przez każde czasopismo. Dla pozostałych dziedzin wskaźnik ten kształtuje się na poziomie od ośmiu do dziesięciu, nieznacznie ustępują im nauki społeczne z sześcioma i pół rocznikami dla każdego wydawnictwa ciągłego.

Potrzebę nieodpłatnego udostępnienia tekstów rozumieją redakcje najlepszych polskich czasopism naukowych. W 2014 r. w bazie „Journal Citation Reports” znaleźć można 138 tytułów z wyliczonym Impact Factorem. Z tej liczby blisko 80% czasopism (108) dzieli się swoimi publikacjami z czytelnikami. Podobny odsetek otwartych periodyków zauważyć można w odniesieniu do polskich najwyżej ocenionych (od dziewięciu do dziesięciu punktów) na ministerialnej liście. W przypadku czasopism z listy ERIH tych darmowych mamy do dyspozycji ok. 50% (siedemdziesiąt tytułów).

Wyróżnić można kilka najważniejszych miejsc, w których warto szukać darmowych tekstów. Najbardziej oczywiste są strony domowe czasopism. Wiele z nich to profesjonalnie przygotowane serwisy zawierające nie tylko podstawowe informacje o czasopiśmie, czy instrukcję dla autorów, ale także możliwość przesyłania przez autora swej pracy i bieżącego śledzenia poszczególnych etapów prac redakcyjnych. W Polsce coraz powszechniej używany jest *Open Journal System* (OJS) – darmowe narzędzie do zarządzania treścią [9]. Redakcje, które decydują się na wykorzystanie OJS, zazwyczaj uwalniają też pełne teksty. Blisko 9% (121) badanych periodyków stosuje OJS.

Rozwijające się w Polsce już od ponad dziesięciu lat biblioteki cyfrowe stały się miejscem, gdzie umieszczane są pełne wersje czasopism. Przede wszystkim trafiają tam zeskanowane roczniki archiwalne, ale znaleźć w nich można także te umieszczane na bieżąco. Do bibliotek cyfrowych, które umieszczają najwięcej tytułów zaliczyć można m.in.: *The Polish Digital Mathematics Library*, *Śląską Bibliotekę Cyfrową*, *Małopolską Bibliotekę Cyfrową*, *Kujawsko-Pomorską Bibliotekę Cyfrową*, *Bibliotekę Cyfrową Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego*, *Bibliotekę Cyfrową Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej*.

Innym miejscem udostępnienia pełnych tekstów są repozytoria instytucjonalne. Pod względem liczby otwartych czasopism wyróżnia się AMUR (repozytorium Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza), w którym znaleźć można już pięćdziesiąt dwa tytuły, repozytorium Uniwersytetu Łódzkiego (dwadzieścia dwa) oraz repozytorium Uniwersytetu w Białymstoku (dziesięć).

Stosunkowo nowa inicjatywa niektórych szkół wyższych to stworzenie specjalnych platform, na których umieszczane są wydawane przez daną uczelnię czasopisma. Zaletą takich rozwiązań są jednolity interfejs

oraz rozmieszczenie poszczególnych elementów, a także odpowiedni standard przygotowanych metadanych. Na pełną otwartość zdecydował się Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, który na stworzonej przez siebie platformie umieścił trzydzieści osiem wydawnictw ciągłych, a także Polska Akademia Nauk (siedemdziesiąt pięć czasopism). Model mieszany wybrało Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, które na swojej stronie udostępniło bezpłatnie trzynastcie z trzydziestu siedmiu czasopism. Najnowszą platformę czasopism udostępnił w sierpniu 2014 r. Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie (czternaście tytułów).

Pełne teksty znaleźć można także w bazach danych. Dzięki staraniom twórców *BazTecha* coraz więcej umieszczanych tam rekordów uzupełnianych jest o dołączony PDF. W przypadku wielu kolejnych dodany do opisu link prowadzi do miejsca, gdzie czytelnik może bez ponoszenia jakichkolwiek opłat zapoznać się z danym tekstem. Podobne przedsięwzięcie podjęto w ramach baz: *The Central European Journal of Social Sciences and Humanities* oraz *BazHum*.

Ciekawym sposobem jest umieszczenie pełnych tekstów w bazie *Central and Eastern European Online Library* (CEEOL). Jest to baza komercyjna, a dostęp do tekstów jest uwarunkowany subskrypcją lub wykupieniem praw do pojedynczego tekstu. Jednakże wydawca może podjąć decyzję o rezygnacji z opłat za swoje publikacje i wówczas każdy zainteresowany pobierze artykuł na swój komputer. Taką decyzję podjął Katolicki Uniwersytet Lubelski, który umieścił dwadzieścia osiem periodyków z „ceną” 0 euro za każdy tekst. W bazie tej można znaleźć jeszcze inne darmowe polskie czasopisma.

Ważnym pytaniem, jakie należy sobie zadać w odniesieniu do kwestii otwartych czasopism jest to dotyczące liczby dostępnych roczników w stosunku do całości opublikowanych archiwów. W przeprowadzonym badaniu dokonano próby oszacowania tej wielkości, przyjmując jeden rok jako jeden rocznik. W odniesieniu do czasopism, które zaczęły się ukazywać przed II wojną światową odjęto pięć lat. Nie wzięto po uwagę innych przerw w publikowaniu czasopisma, zwłaszcza w przypadku tych wydawanych nieregularnie. W ten sposób zliczone dane dały wynik dla badanych czasopism w postaci 38 351 roczników. Dzięki decyzjom redakcji, a także determinacji bibliotekarzy i innych osób czytelnicy mają wolny dostęp do ponad 14 000 roczników, co stanowi blisko 37% całości.

Podsumowanie przeprowadzonej analizy prowadzi do kilku wniosków.

Coraz więcej wydawców decyduje się udostępnić tworzone przez siebie czasopisma w otwartym dostępie. Poszerzają w ten sposób krąg potencjalnych czytelników, zwiększając szanse na późniejsze wykorzystanie i być może zacytowanie. Dla porównania: w 2006 było to tylko 158 tytułów, a w 2009 – 954 [8, s. 47].

Udostępnienie treści idzie często dwutorowo, czyli na bieżąco pojawiają się nowe numery, a jednocześnie trwa przygotowanie cyfrowych wersji starszych tekstów.

Do Internetu trafiają czasopisma z wszystkich dziedzin, w tym także (jeszcze niedawno niedostępne) humanistyczne.

Tworzone i ulepszone są technologie służące przygotowaniu plików, ich umieszczeniu w sieci oraz ich późniejszemu wyszukaniu przez zainteresowanych.

W najbliższych latach liczba czasopism w otwartym dostępie będzie nadal rosła, a strony WWW, platformy, repozytoria i bazy danych staną się doskonałymi narzędziami do ich przechowywania i wyszukiwania.

BIBLIOGRAFIA:

- [1] *Komunikat Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 29 maja 2013 r. w sprawie kryteriów i trybu oceny czasopism naukowych* [online]. [Data dostępu: 23.09.2014]. Dostępny w Internecie: http://www.bip.nauka.gov.pl/g2/oryginal/2013_06/eb78827ca3f6638d25b5124c3ba02ee8.pdf.
- [2] *Komunikat Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 4 września 2012 r. w sprawie kryteriów i trybu oceny czasopism naukowych* [online]. [Data dostępu: 04.10.2014]. Dostępny w World Wide Web: http://www.nauka.gov.pl/g2/oryginal/2013_05/e2b810326a6720150d60432bd5adf952.pdf.
- [3] *Komunikat Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wykazu czasopism naukowych wraz z liczbą punktów przyznawanych za publikacje w tych czasopismach* [online]. [Data dostępu: 04.10.2014]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.nauka.gov.pl/komunikaty/komunikat-ministra-nauki-i-szkolnictwa-wyzszego-w-sprawie-wykazu-czasopism-naukowych.html>.
- [4] *Otwarta nauka w Polsce 2014. Diagnoza* [online]. Pod red. Jakuba Szprota. Warszawa 2014. ISBN 978-83-63490-08-09. [Data dostępu: 4.10.2014]. Dostępny w World Wide Web: http://pon.edu.pl/images/plon_publications/files/13_Otwarta%20nauka%20w%20Polsce%202014_Diagnoza.pdf.
- [5] *Przewodnik po otwartej nauce* [online]. Warszawa 2009. ISBN 978-83-917150-4-8. [Data dostępu: 04.10.2014]. Dostępny w World Wide Web: <http://repozytorium.ceon.pl/bitstream/handle/123456789/65/przewodnik-po-otwartej-nauce.pdf>.

- [6] *Arianta – Naukowe i Branżowe Polskie Czasopisma Elektroniczne* 2005-2014 [online]. [Data dostępu: 04.10.2014]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.arianta.pl>.
- [7] *DOAJ Directory of Open Access Journals* [online]. [Data dostępu: 4.10.2014]. Dostępny w World Wide Web: <http://doaj.org>.
- [8] Drabek Aneta: *Polskie czasopisma open access – próba charakterystyki*. „Bibliotheca Nostra” 2009 nr 3/4, s. 43-54. ISSN 1734-6576.
- [9] Rozkosz Ewa Aleksandra: *Open Journal Systems – wartość dodana czasopisma* [online]. „Biuletyn EBIB” 2014, nr 149. [Data dostępu: 4.10.2014]. Dostępny w World Wide Web: <http://open.ebib.pl/ojs/index.php/ebib/article/view/246>.

BAZY DANYCH, BIBLIOTEKI CYFROWE I REPOZYTORIA:

AMUR – Repozytorium Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza – <https://repozytorium.amu.edu.pl>

BazHum – <http://www.bazhum.pl/>

BazTech – <http://baztech.icm.edu.pl>

Biblioteka Cyfrowa Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej – <http://dlibra.umcs.lublin.pl>

Biblioteka Cyfrowa Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego – <http://dlibra.bg.uwm.edu.pl>

The Central and Eastern European Online Library – <http://www.ceeol.com>

The Central European Journal of Social Sciences and Humanities – <http://cejsh.icm.edu.pl/>

Kujawsko-Pomorska Biblioteka Cyfrowa – <http://kpbc.umk.pl>

Małopolska Biblioteka Cyfrowa – <http://mbc.malopolska.pl>

The Polish Digital Mathematics Library (Cyfrowa Biblioteka Matematyczna) – pldml.icm.edu.pl/pldml

Repozytorium Uniwersytetu Łódzkiego – <http://repozytorium.uni.lodz.pl>

Repozytorium Uniwersytetu w Białymstoku – <http://repozytorium.uwb.edu.pl>

Śląska Biblioteka Cyfrowa – <http://www.sbc.org.pl>

Aneta Drabek

Library of the University of Silesia

e-mail: aneta.drabek@ciniba.edu.pl

AVAILABILITY OF POLISH SCIENTIFIC JOURNALS ON THE INTERNET

The paper presents the aspect of making Polish scientific journals available on the Internet. 1440 journals, whose articles can be accessed through the Web, are analyzed. Home websites, digital libraries, open access repositories, databases and publishers' platform have been taken into consideration. The results of the research show that more and more editors decide to share contents by providing free access.

KEYWORDS:

Digital libraries. Electronic journals. Open access. Open repositories.